

IGAZSÁGÜGYI MINISZTER

Iktatószám: XX-AJFO/ID/184/.../2018.

Hivatkozási szám: IV/2130-6/2017.;

IV/2131-6/2017. ; IV/2132-6/2017

Alkotmánybíróság

Budapest

Donáti utca 35-45.

1015

Tárgy: válasz az Alkotmánybíróság IV/2130-6/2017., IV/2131-6/2017. és IV/2132-6/2017. számú végzéseire

Tisztelt

Köszönettel vettem kézhez az Alkotmánybíróság tárgybeli végzését, amelynek keretében az Igazságügyi Minisztériumot a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság végzéseinek alaptörvény-ellenességével, valamint az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 143. § (1) bekezdése, továbbá a postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX. törvény (a továbbiakban: Postatv.) 40. § (11) bekezdése Alaptörvénnyel való összhangjával összefüggésben kereste meg az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) alapján.

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 38.Kpk.45.854/201/2., a 38.Kpk.45.853/2017/2. és a 38.Kpk.48.855/2017/2. számú végzéseivel érintett ügyekben az elsőfokú adóhatóság bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést folytatott le. Az elsőfokú határozatok időben kézbesítésre kerültek, ugyanakkor a határozatokkal szemben – az adóhatóság szerint – a fellebbezés benyújtására a nyitva álló határidőn túl került sor.

Az elsőfokú adóhatóság az elkésett fellebbezéseket az Art. 136. § (6) bekezdése alapján a végzéseivel érdemi vizsgálat nélkül elutasította. Az adózó fellebbezései nyomán eljáró Fellebbviteli Igazgatóság végzéseivel az elsőfokú végzéseket helybenhagyta. Végzések rendelkező részében az adóhatóság tájékoztatta az adózót, hogy azokkal szemben az Art. 143. § (1) bekezdése alapján bírósági felülvizsgálatnak nincs helye.

Az Art. 143. § (1) bekezdése kizárólag az adóhatóság jogerős másodfokú határozataival szemben tette lehetővé a döntések bírósági felülvizsgálatát. Az adóhatóság az adóügy érdemében határozattal, az eljárás során felmerülő egyéb kérdésekben végzéssel dönt. Az Art. csak az adóügy

érdemében hozott határozatok vonatkozásában nyitotta meg a bírói utat, a végzések tekintetében az adóügy érdemében hozott határozat elleni bírói felülvizsgálat keretében volt vitatható.

Jelen eljárásokhoz kapcsolódó alkotmányjogi panaszokban az adózó többek között a fellebbezésének elkésztésének tényével nem ért egyet. Az alkotmányjogi panaszok szerint az adózó határidőben átadta kézbesítőjének a fellebbezéseit, amelyek a rá következő napon kerültek az adóhatósághoz. Az indítványok támadják a Postatv. 40. § (11) bekezdését, amely szerint az egyetemes postai szolgáltató részére átadott ügyirat tekintetében a törvényi határidő számításánál az ügyiratnak a postai szolgáltató részére való átadását kell figyelembe venni. Az adóhatóság szerint 2020. december 31-ig egyetemes postai szolgáltatónak kizárólag a Magyar Posta Zrt. tekinthető, az indítványozók eltérő kézbesítőt vettek igénybe.

Előljáróban jelzem, hogy az Igazságügyi Minisztérium a végrehajtó hatalom részeként tartózkodik a bíróságok ítélkezési tevékenysége során született döntéseinek értékelésétől, ezért válaszómban – a Pénzügyminisztérium álláspontjának megismerését követően és az alapján – az indítvánnyal és a támadott szabályozással összefüggő észrevételek bemutatására szorítkozom.

1. Az Alaptörvény B) cikkét és 25. cikk (2) bekezdését érintő indítványi elemek

Az alkotmányjogi panaszok keretében az indítványok egységesen a 10. oldalon található táblázat keretében az Alaptörvény megsértett rendelkezései között jelölik meg az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, valamint a 25. cikk (2) bekezdés b) pontját¹.

Az Alaptörvény B) cikkére vonatkozó indítványi elemek kapcsán indokolt utalni az Alkotmánybíróság 3273/2018. (VII. 20.) AB végzésére, amely – egy Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett indítvány vonatkozásában – megállapította, hogy az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére hivatkozásnak csak kivételes esetekben – a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében – van helye {3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]}, az indítványozó beadványában ugyanakkor nem hivatkozott a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára, ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz ebben a vonatkozásban sem felel meg a törvényi feltételeknek. **A megkeresés keretében megküldött indítványok a B) cikk kapcsán sem a visszaható hatályú jogalkotásra, sem a felkészülési idő hiányára nem hivatkoznak.**

Az Alkotmánybíróság 3147/2015. (VII. 24.) AB határozatában utalt arra, hogy az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés b) pontjával összefüggésben (miszerint a bíróság dönt a közigazgatási határozatok törvényességéről) már kifejezetten kimondta, hogy az nem alapvető jog, hanem a bíróságok feladat-és hatáskörét megállapító szabály, melyre alkotmányjogi panasz esetében alappal hivatkozni nem lehet {3184/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [16]}.

Az idézett alkotmánybírósági gyakorlatra figyelemmel álláspontom szerint az indítványozók az Alaptörvény B) cikkére (az indítványban megjelölt körben), valamint az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés b) pontjára nem alapíthatnak alkotmányjogi panaszt, az indítványok e vonatkozásban nem felelnek meg a törvényi feltételeknek.

¹ A 3147/2015. (VII. 24.) AB határozat az Alaptörvény akkor hatályos szabályára hivatkozott. A 25. cikk (1)-(3) bekezdését Magyarország Alaptörvényének hetedik módosításának 7. cikk (1) bekezdése újraszabályozta.

2. A kézbesítésre vonatkozó jogszabályi rendelkezés (Postatv. 40. § (11) bekezdése)

A Postatv. 40. § (11) bekezdése szerint amennyiben jogszabály a közigazgatás és az igazságszolgáltatás szervei eljárásában valamely postai küldemény meghatározott időpontig vagy időpontban történő postára adásához a határidőben teljesítettség jogkövetkezményét fűzi, úgy ennek a kötelezettségnek az egyetemes postai szolgáltató által nyújtott, legalább a feladás utólagos igazolását lehetővé tevő postai szolgáltatás igénybevételével lehet eleget tenni. A Postatv. 18. § (1) bekezdésének első mondata rögzíti, hogy tekintettel az egyetemes postai szolgáltatásnak a társadalmi és területi kohézióban játszott szerepére, annak folyamatos biztosítására vonatkozó állami feladat ellátására e törvény 2020. december 31-éig a Magyar Posta Zrt.-t jelöli ki.

A hivatkozott rendelkezések háttereként kiemelendő, hogy eljárási törvényeink számos esetben bizonyos jognyilatkozatok vonatkozásában (jellemzően: fellebbezés vagy egyéb jogorvoslatok vagy beadványok esetében) úgy rendelkeznek, hogy e jognyilatkozatok akkor is határidőben megtettnek minősülnek, ha ezeket a határidő lejártának utolsó napján (napjáig) postára adják. A jogértelmezés szempontjából azonban kiemelendő, hogy a postára adás kizárólag az egyetemes postai szolgáltatónál történő feladást jelentheti. Ez azért bír jelentőséggel többek között, mert a Postatv. 14. § (1) bekezdése alapján az egyetemes postai szolgáltatás biztosítása állami feladat, melynek az állam az egyetemes postai szolgáltató útján tesz eleget, a Postatv. 14. § (9) bekezdése rögzíti, hogy az egyetemes postai szolgáltató - azonos feltételek esetén - egyetemes postai szolgáltatásait az egyenlő bánásmód követelményét megtartva, azonos szerződési feltételrendszer keretében köteles nyújtani a feladók és címzettek számára.

Továbbá a szabályozást az is indokolja, hogy az állam – hasonlóan a hatóságok és bíróságok által feladható hivatalos iratokhoz – elsősorban az egyetemes szolgáltató működtetése, szabályozása, ellenőrzése vonatkozásában képes azokat a jobbiztonsághoz szükséges garanciákat megteremteni és betartatni, amely az e küldemények feladásának és kézbesítésének igazolásához szükséges. Ezzel kapcsolatban szükséges felhívni a figyelmet arra is, hogy a Postatv. 3. § (1) bekezdés utolsó mondata alapján postai szolgáltatást kizárólag az a gazdálkodó szervezet nyújthat, amely szerepel a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (a továbbiakban: NMHH) postai szolgáltatókról vezetett nyilvántartásában. Az NMHH honlapján elérhető nyilvántartásban jelenleg 178 darab – aktív/működő – postai szolgáltató szerepel a Magyar Posta Zrt.-n kívül, melyekre nem vonatkoznak a Postatv. IV. fejezetében foglalt többletkövetelmények. A szabályok rájuk történő kiterjesztése azt követelné meg, hogy esetükben is érvényesülnie kellene az egyetemes postai szolgáltatói postai szolgáltatására vonatkozó általános és különös követelményeknek, amelyeknek jelenleg nem felelnek meg.

Ezen gondolatmenetet támasztja alá a közösségi postai szolgáltatások belső piacának fejlesztésére és a szolgáltatás minőségének javítására vonatkozó közös szabályokról szóló Európai Parlament és a Tanács 1997. december 15-i 97/67/EK irányelv 8. cikkének hatályos szövege is, amely egyértelműen kimondja, hogy a közigazgatási és bírósági ügyekben használt postai küldeményekkel kapcsolatos szabályokat a tagállamok saját maguk állapíthatják meg: „A 7. cikk rendelkezései nem érintik a tagállamok arra vonatkozó jogát, hogy nemzeti jogszabályaik szerint megszervezzék a közforgalmi útvonalak mentén levélgyűjtő szekrények elhelyezését, a postai bélyegek kibocsátását, illetve a bírósági vagy közigazgatási eljárások során igénybe vett ajánlott postai szolgáltatásokat.”

Jelen eljárásokhoz kapcsolódó alkotmányjogi panaszokban az adózók a fellebbezés elkészítésének tényével nem értenek egyet, mivel álláspontjuk szerint a fellebbezést a nyitva álló 30 napos határidőn belül adták postára. Az adózóknak az alkotmányjogi panaszokban kifejtett véleménye szerint az elkészítés kizárólag abban az esetben állhat fenn, ha a fellebbezés előterjesztésének időpontjaként az a dátum kerül elfogadásra, amelyen a fellebbezés az adóhatóságnál iktatásra került.

Az alkotmányjogi panaszok szerint az adózó határidőben átadta kézbesítőjének a fellebbezéseit, amelyek azonban csak a rá következő napon kerültek az adóhatósághoz. Az adózó hivatkozik a Posta tv. 40. § (11) bekezdésére, amely szerint az egyetemes postai szolgáltató részére átadott ügyirat tekintetében a törvényi határidő számításánál az ügyiratnak a postai szolgáltató részére való átadását kell figyelembe venni. **Ugyanakkor 2020. december 31-ig egyetemes postai szolgáltatónak kizárólag a Magyar Posta Zrt. tekinthető, az indítványok által érintett ügyekben viszont nem a Magyar Posta Zrt. szolgáltatásait vették igénybe.** Ennek alapján amennyiben az adózó a fellebbezését a Magyar Posta Zrt.-nél mint egyetemes szolgáltatónál adta volna fel, akkor a feladás dátumát kellett volna irányadónak tekinteni az elkészttség vonatkozásában, azonban mivel az adózó más postai szolgáltatót vett igénybe, ezért az okiratnak az adóhatósághoz való érkezését kell irányadónak tekinteni.

Kiemelendő, hogy az indítványozók azon érvei, melyek az eljáró adóhatóság, bíróság döntéseit vitatják, valójában az alapügyben született végzések ténykérdéseinek (elkészttség) felülbírálatára irányuló indítványi elemeknek tekinthetők. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogszabályok értelmezése a bíróságok, és nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki {elvi rögzítését lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság a bíróságok ítéleteit csak akkor bírálhatja felül, ha azok az Alaptörvény megsabta értelmezési tartományt megsértik, és ezáltal a bírói döntés alaptörvény-ellenes lesz {3073/2017. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [29]}. A fellebbezés elkészttsége a konkrét ügyben egyértelműen az alaptörvényi értelmezési tartományon belüli, szakjogi kérdésnek tekinthető.

Megjegyezhető továbbá, hogy az indítványok 4. pontjai egységesen indítványozzák, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a Postatv. 40. § (11) bekezdés alkalmazása során alkotmányos követelmény, hogy az abban foglalt kötelezettség címzettjei kizárólagosan a közigazgatás és az igazságszolgáltatás szervei.

Hasonlóan az indítványok 2. pontjai egységesen indítványozzák, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy az Art. 143 § (1) bekezdése alkalmazása során alkotmányos követelmény, hogy az adóhatóság fellebbezést érdemi vizsgálat nélkül elutasító döntése olyan nem ügydöntő érdemi határozatnak minősül, amellyel szemben bírói felülvizsgálatnak van helye.

Ezzel kapcsolatban szükséges utalni arra, hogy az Alkotmánybíróság 3144/2013. (VII. 16.) AB határozatában megállapította, hogy *„[a]lkotmányos követelmény megállapításának azonban hivatalból van helye, ilyen tartalommal indítvány nem terjeszthető elő, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt ebben a részében visszautasította.”*

Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatára tekintettel az indítványozók nem jogosultak sem az Art., sem a Postatv. támadott rendelkezéseinek vonatkozásában alkotmányos követelmény megállapítására irányuló indítvány előterjesztésére.

3. Jogorvoslathoz való jog sérelme – Art. 143. § (1) bekezdés

Az indítványozók szerint az elkészített fellebbezést érdemi vizsgálat nélkül elutasító végzés nem tekinthető pusztán eljárásjogi döntésnek, hanem az az adózó jogorvoslathoz való jogát jelentősen korlátozó adóhatósági döntésnek minősül, amelyre figyelemmel a bírósági felülvizsgálat lehetőségét ezen döntéssel szemben is biztosítani szükséges.

Álláspontom szerint az Art. vonatkozó rendelkezése nem sérti a jogorvoslathoz való jogot az alábbiakra figyelemmel.

Az Art. 143. § (1) bekezdésének 2008. január 1-jétől hatályos rendelkezése alapján az adóhatóság másodfokú jogerős határozatát – a fizetési könnyítés engedélyezése tárgyában hozott, illetőleg az elsőfokú határozat megsemmisítését elrendelő határozat kivételével – a bíróság az adózó kérelmére jogszabálysértés esetén megváltoztatja vagy hatályon kívül helyezi, és ha szükséges, az adóhatóságot új eljárás lefolytatására utasítja. Az adóhatóság másodfokú végzésével szemben nincs helye bírósági felülvizsgálatnak.

Az Art. a fentiek alapján tehát külön meghatározta, hogy mely határozatok ellen nincs helye bírói útnak, továbbá kizárta a végzések elleni bírósági felülvizsgálat kezdeményezésének lehetőségét, tekintettel arra, hogy végzéssel jellemzően eljárási kérdéseket bírál el az adóhatóság, mely eljárási kérdések előtt nem indokolt a bírói út megnyitása. A végzés elleni perlés kizártsága egyébként az Art. 143. § (1) bekezdés első mondatából 2008. január 1-jét megelőzően is következett, hiszen az az adóhatóság másodfokú jogerős határozata tekintetében teszi lehetővé a bírói felülvizsgálatot. Ugyanakkor a jogalkotó 2008. január 1-jével egyértelműsítette azt a jogalkotói szándékot, hogy az adóhatóság másodfokú végzésével szemben nincs helye bírói útnak.

Az Alkotmánybíróság 14/2018. (IX. 27.) határozatában áttekintette a jogorvoslathoz való joghoz kapcsolódó gyakorlatát. E körben utalt arra, hogy a jogalkotó a különböző eljárásokra irányadó törvényi szabályozásokban határozza meg az igénybe vehető jogorvoslati lehetőségeket és azok igénybevételének a módját, az Alaptörvény nem tartalmaz előírást arra vonatkozóan, hogy hogyan épüljön fel hazánkban a jogorvoslat rendszere. Nem található az Alaptörvényben rögzített követelmény azzal kapcsolatban sem, hogy a jogorvoslati fórumrendszer hány fokon biztosítsa az érintett alapjog gyakorlását. Ennek megfelelően a jogorvoslati eljárás egyfokú kialakítása az Alaptörvény kívánalmainak teljességgel eleget tesz. {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [95]}. A jogorvoslathoz való jog tekintetében az Alkotmánybíróság gyakorlata azonban számos követelményt határozott meg, amelynek meg kell felelnie a jogorvoslati rendszernek. E követelmények vonatkozásában az Alkotmánybíróság gyakorlata az Alkotmány alatt és az Alaptörvény hatályba lépését követően is következetes.

Az Alkotmánybíróság a jogorvoslat egyik elemeként az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségének biztosítását rögzítette. {35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás 16]} Ehhez a közigazgatási döntések vonatkozásában társult a bírói útrenyelkezésre állásának követelménye is. További elemként határozta meg az Alkotmánybíróság a jogorvoslati fórum abbéli képességét, hogy a sérelmezett döntést felülvizsgálja, és a sérelem fennállása esetén a döntés megváltoztatása vagy megsemmisítése (hatályon kívül helyezése) révén a sérelmet a döntésre visszaható módon orvosolja. Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme a jogorvoslás lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát {3020/2018. (I. 26.) AB határozat, Indokolás [37]}. A jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslati eszközök igénybevételét foglalja magában {20/2015. (VI. 16.) AB határozat, Indokolás [16]}, vagyis elégséges az egyfokú jogorvoslat.

Ezen elemeket az Alkotmánybíróság részletesebben is kifejtette. Az érdemi, ügydöntő döntések fogalma értelmezésekor a döntés tárgya és a személyre gyakorolt hatása a meghatározó, vagyis az, hogy az érintett helyzetét, jogait a döntés lényegesen befolyásolta-e {17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [85], 3223/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [66]}. A hatósági döntések kapcsán rögzült az is, hogy valamely állami vagy nem állami szerv döntése hatóságinak minősül-e a

jogorvoslathoz való jog szempontjából, azt csak a konkrét szabályozási környezetre tekintettel lehet eldönteni az Alkotmánybíróság szerint {17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [84]}.

A jogorvoslat ténylegességének követelménye, azaz hogy a jogorvoslati fórum képes legyen a jogsérelem orvoslására két elemet foglal magában. Egyrészt azt, hogy a jogorvoslati fórumrendszer igénybevitelét nem gátolják-e jogszabályi előírások, másrészt, hogy milyen a jogorvoslat terjedelme, azaz teljes körűsége, illetve korlátozottsága {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [82]}.

Az Alkotmánybíróság jogértelmezéséből megállapítható, hogy az Alaptörvényből nem következik, hogy minden esetben valamennyi jogorvoslati fórumként bíróságnak kell eljárnia, így a közigazgatás szervezetrendszerén belül történő fellebbezés lehetősége is összhangban áll az Alaptörvénnyel. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint emellett a hatékony jogorvoslat követelményének továbbá az adott szerven belüli magasabb fórumhoz történő fellebbezés is megfelel, amennyiben a független döntéshozatal szervezeti keretei biztosítottak.

Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján továbbá a jogorvoslathoz való jog lényegi tartalma azt követeli meg, hogy a jogalkotó a hatóságok érdemi, ügydöntő határozatai tekintetében tegye lehetővé a valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét. Annak megítélése vonatkozásában, hogy mely döntés minősül érdeminek a döntés tárgya és a személyre gyakorolt hatása a meghatározó, vagyis az, hogy az érintett helyzetét, jogait a döntés lényegesen befolyásolta-e. **A nem ügydöntő határozatokkal szemben a jogorvoslat lehetőségét csak abban az esetben kell biztosítani, ha azok e szempontok szerint érdemi döntésnek minősülnek.**

Az indítványozó álláspontjával ellentétben az elkésett fellebbezést érdemi vizsgálat nélkül elutasító végzés nézetem szerint nem tekinthető érdemi döntésnek, mert az figyelemmel az Art. 123. § rendelkezésének szabályozására nem az adóügy főkérdéséről szól. Az Art. 123. §-a szerint az adóhatóság az adóügy érdemében határozattal, az eljárás során eldöntendő egyéb kérdésben végzéssel dönt. Az adóügy érdeméhez tartozik minden, az adókötelezettséget érintő, az adózó, az adó megfizetésére kötelezett személy jogát, kötelezettségét megállapító döntés.

Az elkésett fellebbezést érdemi vizsgálat nélkül elutasító végzés a fellebbezés elkésettségének tényét állapítja meg. Az elkésett fellebbezést érdemi vizsgálat nélkül elutasító végzés egy olyan speciális eljárásjogi végzés, amely érdemi mérlegelési lehetőség nélkül, a fellebbezés törvényi feltételeinek hiányát – jelen esetben a fellebbezés benyújtására vonatkozó határidő elmulasztását – állapítja meg csupán, anélkül, hogy az elsőfokú határozattal elbírált ügyet érdemben megvizsgálná. A végzés önmagában sem az érintett helyzetét, jogait közvetlenül, érdemben nem befolyásolta, csupán egy ténykérdést rögzített, az érintett helyzetére, jogaira kizárólag az elsőfokú határozat gyakorolt hatást. **Mindezekre tekintettel az elkésett fellebbezést érdemi vizsgálat nélkül elutasító végzés álláspontom szerint érdemi döntésnek sem minősíthető, így az a jogorvoslathoz való jog lényegi tartalmán kívül esik, így annak sérelme sem állapítható meg.**

Hangsúlyozni szükséges, hogy adóhatósági határozat bíróság előtti megtámadásának csak akkor van helye, ha az adózó az adóhatóság másodfokon jogerőre emelkedett határozatát vitatja jogszabálysértés miatt. Kiemelt jelentőséggel bíró körülmény, hogy a Kúria konzekvens jogértelmezése szerint szabályszerű kézbesítés hiányában nincs olyan másodfokú adóhatósági határozat, amelynek bírósági felülvizsgálatára törvényes lehetőség lenne (EBH2009.2109.). **Nincs tehát lehetőség a bírói útra abban az esetben, ha a határozat első fokon jogerőre emelkedett, mert az adózó a rendes jogorvoslati utat nem vette igénybe, ahogy ez az indítványozók esetében is történt.**

Az indítványok hivatkoznak az Alkotmánybíróság 9/2017. (IV. 18.) AB határozatára, amelynek során az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kormányhivatal téves jogorvoslati tájékoztatása folytán a Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a felülvizsgálati kérelmet elkésettség okán elutasító végzése elzárta az indítványozót a tényleges és hatékony jogorvoslat lehetőségétől, az alapjogsérelem pedig érdemben befolyásolta a bíróság döntését, ezért az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét idézte elő. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben rögzítette, hogy „[a] hibás, nem jogszabályszerű tájékoztatás ugyanakkor önmagában nem jelentheti azt, hogy akár az azt tartalmazó döntés, akár e döntést felülvizsgáló döntés a jogorvoslathoz való jog ab ovo sérelmével járna. Azonban az előtte folyamatban lévő ügy vizsgálata során az Alkotmánybíróság juthat olyan következtetésre, hogy a jogorvoslati határidőt megjelölő téves hatósági tájékoztatás alkalmas – a konkrét ügy egyedi körülményeinek mérlegelése után – a hatékony jogorvoslathoz való jog sérelmének előidézésére. (...) A hatóság az Étv. 53/C. § (2) bekezdésében meghatározott speciális, 15 napban meghatározott keresetindítási határidő helyett a kérelem benyújtására rendelkezésre álló napok számának kétszeresét jelölte meg. Az Alkotmánybíróság tehát értékelte azt a tény is, hogy a hatóság törvényes keresetindítási határidőnél jelentősen hosszabb – a főszabály szerinti – határidőről tájékoztatta az indítványozót.”

Kiemelendő, hogy az indítványok által megjelölt ügyben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a hatóság tájékoztatásának téves volta (kétszer hosszabb határidő megjelölése) zárta el az indítványozót a tényleges és hatékony jogorvoslat lehetőségétől. **Az alkotmányjogi panaszok alapját képező ügyekben az adózók fellebbezései elkésettségének oka nem téves tájékoztatáson alapult.**

4. A 2018. január 1-jétől hatályos szabályozás bemutatása

2018. január 1-jétől a bírósági felülvizsgálat lehetőségét az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Air.) 130. § (1) bekezdése szabályozza, amely szerint a közigazgatási hatósági jogalkalmazás törvényességét biztosító bírósági eljárás közvetlenül a meghozott közigazgatási határozat (végzés) felülvizsgálatára irányul. A közigazgatási döntés bírósági felülvizsgálatának kezdeményezésére csak jogszabálysértés esetén kerülhet sor. A per kezdeményezéséhez a felperessé váló korábbi adózónak vagy más jogosultnak a sérelmezett döntés egészének vagy részének jogszabálysértő voltára kell hivatkoznia, és az erre vonatkozó indokait is elő kell adnia.

A bírósági felülvizsgálat eljárásjogi értelemben az alábbiak szerint épül fel. Keresetindításra az adózó és a törvényes érdekeiben sérelmet szenvedett fél egyaránt jogosult. A kereset benyújtására a sérelmezett határozat közlésétől számított harminc napon belül van lehetőség. A bírósági felülvizsgálatra csak akkor kerülhet sor, ha a közigazgatási eljárásban az adózó (jogosult) fellebbezési jogát kimerítette, vagy a fellebbezés kizárt. A kereset benyújtásával a közigazgatási ügy közigazgatási perré alakul át, amelynek felperese az adózó (törvényes érdekeiben sértett fél), alperese pedig az az adóhatóság, amely a sérelmezett végleges adóhatósági döntést hozta. A keresetlevél benyújtásának a döntés végrehajtására nincs halasztó hatálya, de a bíróságtól azonnali jogvédelem keretében kérhető a döntés halasztó hatályának elrendelése. A benyújtott keresetet a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság bírálja el. A bíróság a közigazgatási határozatot jogszabálysértés megállapítása esetén megváltoztatja vagy hatályon kívül helyezi és – szükség esetén – a közigazgatási hatóságot új eljárásra kötelezi. A bíróság ítélete ellen fellebbezés nem terjeszthető elő, de felülvizsgálati kérelem nyújtható be a Kúriához.

Az Air. hatályos szerkezete alapján az elsődleges jogorvoslati forma a közigazgatási per. Az erre vonatkozó részletes szabályok a 2018. január 1-jétől hatályos, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) tárgykörébe tartoznak.

Az Air. alapján 2018. január 1-jétől a végzésekkel szemben is megnyílik a lehetőség a bírósági felülvizsgálatra. Ez egy olyan új elem, amely a jogorvoslathoz való jog igénybevételének kiszélesítését hozhatja magával az adózók oldaláról. Ugyanakkor az adóhatóság szempontjából egy új bírósági kontrol megjelenését jelenti, hiszen az adóhatósági végzések tekintetében az adózók nem fordulhattak bírósághoz.

Jelzem továbbá, hogy a Kp. egyik legfontosabb változása a bírói út kiszélesítése, hiszen az új generálklauzula rugalmas kereteket biztosít a hézagmentes jogvédelem megvalósításához, amelynek eszköze a közigazgatási cselekmény fogalom bevezetése.

Kérem tájékoztatásom szíves elfogadását.

Budapest, 2018. december „28”

Tisztelettel:

Dr. Trócsányi László

